

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~**PAPILDU SAPRAŠANĀS MEMORANDS¹**

(Saprašanās memoranda trešais papildinājums,
ar ko aizstāj [Memorandu un] iepriekšējos Papildu saprašanās memorandus)

STARP**EIROPAS SAVIENĪBU****UN****LATVIJAS REPUBLIKU**

Deklasificēšanas pamatojums: pametdokumenta deklasificēšana
saskaņā ar PM 20.03.2024. vēstuli No. 13.7 - 11/12/865

I. Stafecka
26.11.2024.

1

Ievērojot: vēstules oriģināls ir angļu valodā; vēstules latviskais tulkojums nav uzskatāms par oficiālu vēstules versiju.

LV~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~**LV**

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~**PAPILDU SAPRAŠANĀS MEMORANDS**

(Saprašanās memoranda trešais papildinājums,
ar ko aizstāj [Memorandu un] iepriekšējos Papildu saprašanās memorandus)

starp Eiropas Savienību un Latvijas Republiku

1. **2009. gada 20. janvārī Eiropas Savienības (ES) Padome pieņēma Lēmumu Nr. 5255/09 piešķirt Latvijai vidēja termiņa finanšu palīdzību līdz 3,1 miljarda EUR apmērā.** Šī finanšu palīdzība tiks sniegta trīs gadus, sākot no pirmās dienas pēc Padomes lēmuma pieņemšanas, ar maksimālo vidējo aizdevuma atmaksas termiņu septiņi gadi. ES palīdzība jāsniedz savienojumā ar Starptautiskā Valūtas fonda aizdevumu 1,5 miljardu SDR apmērā (1200% no Latvijas SVF kvotas, apmēram 1,7 miljardi EUR) saskaņā ar 2008. gada 23. decembrī apstiprināto SVF Atbalsta vienošanos. Ziemeļvalstis (Zviedrija, Dānija, Somija, Norvēģija un Igaunija) kopā piešķir 1,9 miljardus EUR, Pasaules Banka – 0,4 miljardus EUR, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka, Čehija un Polija – kopā 0,4 miljardus EUR, kas veido 7,5 miljardus EUR laika posmā līdz 2011. gada pēdējam ceturksnim.
2. **ES finanšu palīdzību piešķir, atbalstot Latvijas pārvaldes iestāžu Ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes programmu ("programma")** ar mērķi saglabāt iekšzemes un starptautisko uzticību finanšu sistēmai, risināt budžeta nelīdzsvarotības problēmas, tieši un netieši veicināt konkurētspējas uzlabošanu un stiprināt ekonomikas izaugsmes potenciālu ar virkni strukturālo reformu. Programmā ierosināto pasākumu īstenošana veido pamatu ilgtspējīgai konverģencei un palīdz sasniegt Latvijas mērķi pievienoties eirozonai.
3. **ES finanšu palīdzība tiks izmaksāta sešos maksājumos.** Pirmais maksājums 1 miljarda EUR apmērā tika pārskaitīts 2009. gada 25. februārī pēc tam, kad bija parakstīts Saprašanās Memorands ("Memorands"), savukārt otrais maksājums 1,2 miljardu EUR apmērā tika pārskaitīts 2009. gada 27. jūlijā, kad bija noslēgusies pirmā pārskata misija un kopumā izpildīti Memorandā noteiktie ekonomikas politikas kritēriji; trešais maksājums 0,5 miljardu EUR apmērā tika pārskaitīts 2010. gada 11. martā, kad bija pabeigta otrā pārskata misija, kura notika 2009. gada 2.–14. decembrī, un bija kopumā izpildīti ekonomikas politikas kritēriji kā noteikts Saprašanās Memoranda pirmajā papildinājumā.
4. **Ceturtais maksājums tiks pārskaitīts, kad būs parakstīts šis Saprašanās Memoranda trešais papildinājums.** Komisijas dienesti no 2010. gada 25. maijam līdz 7. jūnijam veica trešo pārskata misiju sadarbībā ar SVF pārstāvjiem, lai novērtētu sasniegto attiecībā uz nosacījumiem, kas izstrādāti ceturkā ES finanšu palīdzības maksājuma saņemšanai 0,2 miljardu EUR apmērā kā noteikts Saprašanās Memoranda otrajā papildinājumā. Pamatojoties uz misijas secinājumiem, Atbilstības ziņojumu, ko Latvijas iestādes nosūtīja 2010. gada 14. maijā, un apspriežoties ar Ekonomikas un finanšu komiteju, ekonomikas politikas kritēriji tika uzskatīti par kopumā izpildītiem. Kopš iepriekšējās pārskata misijas ir uzlabojušās 2010.–2011. gada makroekonomikas prognozes, tādejādi uzlabojot izredzes veiksmīgi turpināt 2010.–2012. gada fiskālo konsolidāciju, lai līdz 2012. gadam panāktu deficītu zem 3% no IKP. Šis secinājums īpaši attiecas uz Parlamentā 2009. gada 1. decembrī pieņemto 2010. gada budžetā iekļauto pasākumu īstenošanu un Latvijas pārvaldes iestāžu sasniegto, identificējot būtiskus pasākumus, lai vidējā termiņā

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

pabeigtu budžeta konsolidāciju, kā arī paveikto finanšu un strukturālo reformu jomā. Attiecībā uz 2010. gada budžeta īstenošanu, pārvaldes iestādes ir spērušas soļus, lai palielinātu Valsts ieņēmumu dienesta efektivitāti un apkarotu ēnu ekonomiku. Ir panākts progress attiecībā uz fiskālā ietvara nostiprināšanu, izstrādājot fiskālās atbildības likumu, un progress valsts pārvaldē ar publiskā sektora algu sistēmas pilnveidošanu. Ir ievērojami panākumi strukturālo reformu veikšanā un uzņēmējdarbības vides uzlabošanā, lai gan joprojām nepieciešama noteikta rīcība. Ir veikti ievērojami finanšu sistēmas stabilizācijas pasākumi, īpaši attiecībā uz Parex bankas pārstrukturēšanas procesu un mazākā mērā arī uz Hīpotēku un zemes bankas pārveidi. Ņemot vērā sasniegto attiecībā uz 2010. gada deficīta mērķi un lai veicinātu ES fondu līdzekļu apgūšanu, EK un SVF ir apstiprinājušas Latvijas pārvaldes iestāžu lūgumu palielināt 2010. gada budžeta apropriācijas ES struktūrfondiem un Kohēzijas fondam par 100 miljoniem LVL, kā arī papildu tēriņus 100,5 miljonu LVL apmērā ES lauksaimniecības maksājumiem. Ja saskaņā ar programmu būs vēl turpmākas fiskālās manevra iespējas, Latvijas pārvaldes iestādes vērsīsies pie SVF un EK pēc apstiprinājuma šogad palielināt apropriācijas ES struktūrfondiem un Kohēzijas fonda tēriņiem vēl par 132 miljoniem LVL.

5. **Nosacījumi piektā maksājuma pārskaitījumam ir saistīti ar līdzšinējo sasniegumu nostiprināšanu, vienlaikus liekot pamatu Māstrihtas kritēriju izpildei līdz 2012. gadam. Attiecībā uz budžeta konsolidāciju,** Latvijas pārvaldes iestādes ir apņēmušās sasniegt 2010. gada deficīta mērķi ne vairāk kā 8,5% no IKP atbilstoši ESA95 metodoloģijai un fiskālo deficītu ne vairāk kā 6% no IKP atbilstoši ESA95 metodoloģijai 2011. gadā. Iepriekšējas aplēses liek domāt, ka būs vajadzīgi turpmāki pasākumi 395-440 miljonu LVL apmērā (neto), lai sasniegtu 2011. gada mērķi. Latvijas pārvaldes iestādes arī apsver iespēju nākamajā gadā palielināt apropriācijas no ES struktūrfondiem un Kohēzijas fonda par 250 miljoniem LVL, kam būs nepieciešams papildus 30 miljoni LVL līdzfinansējumam. Iespējams, 2012. gadam būs nepieciešama ievērojama korekcija, lai samazinātu deficītu līdz mērķim zem 3% no IKP. Norisinās darbs pie 2011. gada budžeta, lai noteiktu virkni iespēju jaunajai valdībai samazināt deficītu zem 6% no IKP. 2011. gada budžetu pabeigs izstrādāt tikai pēc oktobra parlamenta vēlēšanām oktobrī, tomēr dažādu izdevumu samazināšanas un iespējamu nodokļu palielinājumu variantu sagatavošana līdz oktobra beigām ļaus jaunajai valdībai ātri iesniegt budžetu parlamentā apstiprināšanai. Līdz šim ir identificēti iespējami pasākumi, kas kopumā dotu ieguvumu apmēram 3% no IKP apjomā. Galīgajā variantā būs iekļauti vairāk pasākumu un ieguvums būs daudz lielāks nekā nepieciešamā konsolidācija, lai jaunā valdība varētu izvēlēties starp dažādiem variantiem. Attiecībā uz izdevumu samazinājumu pārvaldes iestādes apsver iespējas, kas ļautu jaunajai valdībai racionalizēt izdevumus, vienlaikus aizsargājot visnabadzīgāko sabiedrības daļu, cita starpā ņemot vērā nesenā Pasaules Bankas publisko izdevumu pārskata ieteikumus. Starp iespējamo ietaupījumu jomām ir šādas: (i) valsts pārvaldes reformas, ieskaitot valsts aģentūru iespējamu slēgšanu vai apvienošanu; (ii) tiešo subsīdiju uzņēmumiem samazināšana (ieskaitot valsts un pašvaldību uzņēmumus, 0,5–1,2% no IKP); (iii) turpmāki algu samazinājumi valsts uzņēmumos un (iv) budžeta konsolidācija pašvaldībās. Pārvaldes iestādes arī izskata iespējas kā racionalizēt sociālo pabalstu sistēmu, ieskaitot izmaiņas, lai nodrošinātu pensiju sistēmas ilgtspējību. Valsts kanceleja un Finanšu ministrija arī veic izdevumu funkcionālo pārskatu, lai noteiktu tās funkcijas, ko var likvidēt. Pārvaldes iestādes ir lūgušas SVF tehniskās palīdzības misiju palīdzēt noteikt turpmāku ietaupījumu avotus, īpaši attiecībā uz subsīdijām un

DIENESTA VAJADZĪBĀM

sociālās apdrošināšanas pabalstiem, vienlaikus aizsargājot nabadzīgos iedzīvotājus. Attiecībā uz ieņēmumu palielinājumu šā gada aprīlī pārvaldes iestādes nāca klajā ar nodokļu reformu stratēģiju, kurā ietverti vairāki ieņēmumu palielināšanas pasākumi, ko varētu ieviest kā daļu no 2011. gada budžeta. Šī stratēģija ierosina palielināt patēriņa nodokļus, ņemot vērā ietekmi uz nabadzīgākajām mājsaimniecībām, un samazināt darba nodokļus, ja fiskālie apstākļi to atļauj, lai samazinātu nodokļu slogu uz ieņēmumiem. Piemēram, visu PVN nodokļu pielīdzināšana standarta 21% likmei varētu ieņēmumos ienest 95 miljonus LVL (0,8% no IKP), lai gan neto ietaupījums būtu mazliet mazāks, ņemot vērā kompensācijas pasākumus, lai pasargātu cilvēkus ar zemiem ieņēmumiem. Īpašuma nodokļu palielināšana, atbilstoši nesenam SVF tehniskās palīdzības ziņojumam, varētu dot ieguvumu vēl 0,5% no IKP. Pārvaldes iestādes arī izskata priekšlikumus palielināt ieņēmumus un progresivitāti no ikgadējā auto nodokļa, kā arī likvidēt atvieglojumus, kas izrādījušies neefektīvi. Pārvaldes iestādes pieliks lielākas pūles uzlabojot nodokļu administrēšanu un veicinot nodokļu nomaksu, un ir sagatavojušas virkni pasākumu, daļa no kuriem jau tiek apstiprināti un ieviesti. **Citās programmas jomās jāveic pasākumi, lai uzlabotu publisko finanšu pārvaldību, arī stiprinot budžeta izstrādes procesu, stiprinot Finanšu ministrijas tēriņu kontroli un ieviešot vidēja termiņa budžeta ietvaru. Pasākumiem finanšu sektorā jānodrošina plašāka banku sektora stabilitāte vidējā termiņā un ilgtermiņā un jāatvieglo maksātspējas procedūras un rehabilitācijas plānu ātra īstenošana. Fiksētais (šaurās amplitūdas) maiņas kurss paliks monetārās politikas pamatā līdz eiro ieviešanai. Ekonomikas politikas programma ietver strukturālo reformu pasākumus ar mērķi uzlabot publiskās administrācijas pārvaldību, palielināt ES fondu līdzekļu apgūšanu, nostiprināt iepirkumu procedūras, atbalstīt aktīva darba tirgus un mūžizglītības politiku, uzlabot uzņēmējdarbības vidi un atbalstīt eksporta veicināšanas pasākumus.**

6. **Ekonomikas politikas kritēriji saistībā ar nākamajiem finanšu palīdzības maksājumiem un pārskatu iesniegšanas prasības atrodas attiecīgi I un II pielikumā** šim Saprašanās memoranda trešajam papildinājumam, kas aizstāj sākotnējo Memorandu un iepriekšējos papildinājumus. Pielikumi ir šā Saprašanās memoranda papildinājuma neatņemama sastāvdaļa.
7. **Prognozes attiecībā uz ārējo finansējumu liecina, ka programmā paredzētā starptautiskā vidēja termiņa finanšu palīdzība ir pietiekama** un ka var nebūt vajadzības izmantot dažus no divpusējiem aizdevumiem. Uzlabojusies ekonomiskā un finansiālā situācija rada nosacījumus tam, ka valdība var pakāpeniski atgriezties starptautiskajos kapitāla tirgos, lai aizņemtos uz saprātīgiem nosacījumiem.
8. **Aizdevuma maksājumu izmaksa ir atkarīga no attiecīgās tiesiskās apņemšanās (Aizdevuma līguma), kas parakstīts 2009. gada janvārī.** Par katra maksājuma datumu abas puses vienosies saskaņā ar Aizdevuma līgumu. Piektais maksājums līdz 0,1 miljardam EUR varētu tikt veikts 2011. gada pirmajā ceturksnī, bet sestais – līdz 2011. gada beigām. Ja Latvijas pārvaldes iestādes Komisijai līdz 2010. gada 15. septembrim nenosūta ceturta maksājuma pieprasījumu, piektais maksājums tiks par attiecīgo summu palielināts.
9. **Pirms katra maksājuma pārskaitīšanas Komisija informē Ekonomikas un finanšu komiteju par nosacījumu izpildi, kas saistīti ar konkrēto maksājumu.** Komisija informē Ekonomikas un finanšu komiteju par iespējamu aizņēmuma

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

- pārfinansēšanu vai finansiālo nosacījumu pārstrukturēšanu. Pārvaldes iestādes attiecīgi nodrošina ciešu sadarbību ar Ekonomikas un finanšu komiteju.
10. **Eiropas Centrālā banka darbojas kā Komisijas aģents** un pārskaita aizdevuma maksājumus Finanšu ministrijas (Valsts kases) eiro kontā Latvijas bankā (“aģents”).
 11. **Palīdzības īstenošanas laikā pārvaldes iestādes dara Komisijai pieejamu visu vajadzīgo informāciju, lai novērtētu sasniegto attiecībā uz ekonomiskajiem nosacījumiem un reformām** kā noteikts I pielikumā. Pirms Komisija veic turpmākos maksājumus, pārvaldes iestādes iesniedz Komisijai Atbilstības ziņojumus par nosacījumu izpildi, kas saistīti ar attiecīgo maksājumu.
 12. Tiek nodrošināta **izmeklēšana un pienācīga izskatīšana visos iespējamajos un faktiskos krāpšanas, korupcijas vai citu nelikumību gadījumos** saistībā ar ES maksājumu bilances palīdzības pārvaldīšanu. Par visiem šādiem gadījumiem un ar tiem saistītiem pasākumiem, ko veikušas valsts kompetentās iestādes, nekavējoties ziņo Komisijai.
 13. **Eiropas Revīzijas palātai ir tiesības veikt finanšu kontroli vai revīzijas, ko tā uzskata par vajadzīgu saistībā ar šīs palīdzības pārvaldību.** Komisijai un Eiropas Krāpšanas apkarošanas birojam ir tiesības nosūtīt savus darbiniekus vai pienācīgi pilnvarotus pārstāvjus veikt tehniskas vai finanšu kontroles vai revīzijas, ko uzskata par vajadzīgu saistībā ar šīs palīdzības pārvaldību, kamēr aizdevums nav pilnībā atmaksāts.
 14. **Komisija vai tās pienācīgi pilnvaroti pārstāvji var veikt neatkarīgu palīdzības ex-post novērtējumu.** Pārvaldes iestādes apņemas sniegt novērtējumam nepieciešamo informāciju. Novērtējuma projekts tiks tām nosūtīts komentāru sniegšanai.
 15. **Visi paziņojumi saistībā ar šo Saprašanās memoranda papildinājumu ir uzskatāmi par spēkā esošiem tikai rakstveidā, un tos nosūta uz šādām adresēm:**

Eiropas Savienībai

European Commission
 DG for Economic and Financial Affairs
 B-1049 Brussels
 Fax: (+32-2) 296.48.85

Ministru prezidentam

Valsts kanceleja
 Brīvības bulvāris 36
 Rīga, LV-1520
 Fax: (+371) 67280469

Latvijas Republikas Finanšu ministrijai

Latvijas Republikas Finanšu ministrija
 Smilšu iela 1, Rīga LV-1919
 Fax: (+371) 67 09 55 03

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

Latvijas Bankai

Latvijas Banka
K.Valdemāra iela 2A, Rīga LV-1050
Fax: (+371) 67 02 24 20

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai

Finanšu un kapitāla tirgus komisija
Kungu iela 1
Rīga, LV-1050
Fax: (+371) 67 22 57 55

LATVIJA

EIROPAS SAVIENĪBA

Pārstāvji

Pārstāvis

EIROPAS KOMISIJA

Valdis Dombrovskis

Ministru prezidents

Olli Rehn

Eiropas Komisijas loceklis

Einars Repše

Finanšu ministrs

Ilmārs Rimšēvičs

Latvijas Bankas prezidents

Irēna Krūmane

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas
priekšsēdētāja

~~DĒNESTA VAJADZĪBĀM~~

I PIELIKUMS

EKONOMIKAS POLITIKAS KRITĒRIJI

Laikā, kad tiek veikts Komisijas pārskats pirms lēmuma pieņemšanas par turpmāko maksājumu veikšanu, Latvijas iestādes ir apņēmušās sasniegt ievērojamu progresu fiskālajā konsolidācijā un izdevumu kontrolē, fiskālās pārvaldības reformā, banku sektora stabilitātē, finanšu sektora pasākumos, kā arī strukturālajās reformās saskaņā ar turpmāk izklāstītajiem nosacījumiem. Katrā pārskatā atbilstoši noteiktajiem termiņiem tiks novērtēta attiecīgo nosacījumu izpilde.

Vispārējie programmas nosacījumi

- Vispārējā valdības budžeta deficīta mērķi **2010., 2011. un 2012. gadam** pēc EKS95 metodoloģijas ir noteikti **attiecīgi ne vairāk kā 8,5%, 6% un zem 3% no IKP.**
- **Visus būtiskos Ministru kabineta lēmumus vai citus lēmumus ar fiskālo ietekmi, tostarp par sociālās drošības vai jebkuru garantiju shēmu, izziņo un īsteno pēc apspriešanās ar EK un SVF.**
- **Jebkuri papildu ieņēmumi vai ietaupījumi attiecībā pret deficīta mērķiem ir jāizmanto, lai sasniegtu budžeta deficītu, kas zemāks par plānoto, vai, apspriežoties ar EK un SVF, lai paātrinātu ES fondu apguvi noteikto budžeta deficīta mērķu ietvaros, vai lai palielinātu finansējumu aktīvās nodarbinātības un sociālā drošības tīkla pasākumiem.** ES budžeta finansējumu, tajā skaitā tehniskās palīdzības pasākumiem, saistībā ar struktūrfondi un Kohēzijas fondu ir jāizmanto pilnībā. ES fondu un citas ārvalstu finanšu palīdzības, sevišķi ja tās apguve 2010. gadā tiks palielināta, pārvaldībai un īstenošanai tiks nodrošināti pienācīgi tehniskās palīdzības resursi, un tie tiks piešķirti attiecīgajai Vadošajai iestādei, Revīzijas iestādei, Sertifikācijas iestādei un starpniekinstitūcijām.
- Finanšu ministrijas **makroekonomikas prognozes**, ko izmanto par pamatu budžeta sagatavošanā, ir jāizskata Latvijas Bankai, konsultējoties ar ārējiem ekspertiem. Komisijas prognoze būtu jāizmanto kā atskaites punkts.

Īpašie nosacījumi*A: Fiskālā konsolidācija*

- Līdz 2010. gada oktobra beigām **EK un SVF tiks iesniegti tehniski priekšlikumi par ietaupījumiem vai papildu ieņēmumiem**, balstoties uz strukturālajām reformām galvenajos sektoros, **par kopējo summu, kas ir ievērojami lielāka nekā 2011. gadam nepieciešamā fiskālā konsolidācija.** Tie cita starpā ietvers auto nodokļa reformu, balstoties uz vides un turīguma apsvērumiem, kā arī visaptverošu nekustamā īpašuma nodokļa reformu, vienlaikus pasargājot gados vecus cilvēkus un bezdarbniekus. Tiks veikta visaptveroša izmaksu un ieguvumu analīze attiecībā uz nodokļu atvieglojumiem.
- Kad 2010. gada jūnija beigās būs sagatavoti priekšlikumi izmaiņām pensiju sistēmā, apspriežoties ar EK un SVF, līdz 2010. gada novembra beigām iesniegt parlamentam **konkrētus 2011. gadā īstenojamus priekšlikumus** ar mērķi saglabāt **pensiju sistēmas** trīs pilāru ilgtspējību un piemērotību nākotnē.

DIENESTA VAJADZĪBĀM

- Kad 2010. gada jūnija beigās būs pārskatīta sociālās apdrošināšanas pabalstu sistēma, līdz 2010. gada septembra beigām iesniegt starptautiskajiem aizdevējiem **konkrētus priekšlikumus ar mērķi racionalizēt sociālās apdrošināšanas pabalstu sistēmu**, ņemot vērā ekonomikas un demogrāfiskās prognozes, lai attiecīgas izmaiņas varētu **īstenot pēc 2012. gada**.
- Līdz 2010. gada beigām **pabeigt īstenot Valsts kontroles 2009. gada ieteikumus** attiecībā uz 2008. gada valsts un pašvaldību budžetu īstenošanas novērtējumu ar mērķi panākt papildus publisko izdevumu ietaupījumus 2010. gadā un turpmāk.

B: Fiskālās pārvaldības reforma

- **Līdz 2010. gada septembra beigām iesniegt parlamentā jaunu Fiskālās atbildības likumu**, kas atbilst ES fiskālajām saistībām un ietvaram. Kopā ar budžetu parlamentam iesniedz arī ESA deficīta prognozes. Lai palīdzētu izstrādāt un īstenot fiskālās konsolidācijas pasākumus 2011. un 2012. gadam, izstrādāt priekšlikumus, kas iesniedzami 2011. gada budžeta projektā, par to, kā stiprināt administratīvās kapacitātes iestādēm, kuras strādā, lai ieviestu jaunu vidēja termiņa fiskālo ietvaru, uz rezultātiem-orientētu budžeta struktūru un veido vidēja termiņa nodokļu politiku.
- **Uzlabot cilvēkresursu pārvaldību un atdevi valsts pārvaldē**. Līdz 2010. gada jūlija beigām pieņemt koncepciju par to iestāžu integrāciju, kuras nodarbojas ar cilvēkresursu pārvaldību un plānošanu valsts pārvaldē. Līdz 2010. gada beigām pieņemt lēmumus, lai vēl vairāk sašaurinātu vienotās algu sistēmas atalgojuma amplitūdas, tādējādi panākot pārredzamāku atalgojuma sistēmu, un veikt pasākumus, lai izveidotu vispārēju publiskā sektora atalgojumu datubāzi, kas nodrošinātu ciešāku pārraudzību. Līdz 2010. gada beigām, izmantojot starptautisko organizāciju tehnisko palīdzību, stiprināt šādus cilvēkresursu pārvaldības sistēmas komponentus: (i) karjeras attīstība, (ii) ierēdņu un darbinieku ikgadējas novērtēšanas sistēma, balstoties uz kompetenci un paveikto. Līdz 2011. gada marta beigām ierosināt vajadzīgās izmaiņas noteikumos, lai uzlabotu uz padarīto balstītu atlīdzību, tādējādi radot stimulu viskvalificētākajiem publiskā sektora darbiniekiem. Šajā sakarā izstrādāt noteikumus, kas ierobežo to publiskās pārvaldes darbinieku daļu, kuri var saņemt visaugstākos snieguma rādītājus.
- Līdz 2010. gada beigām iesniegt starptautiskajiem aizdevējiem novērtējumu par variantiem attiecībā uz daļas **valsts un pašvaldību īpašumā esošu uzņēmumu un to filiāļu** iespējamu pārstrukturēšanu, pārvēršanu par valsts aģentūrām vai privatizāciju saskaņā ar Latvijas Valsts pārvaldes likumā noteiktajiem kritērijiem.

C: Finanšu sektora pasākumi

- FKTK turpinās nodrošināt **finanšu sistēmas ciešu pārraudzību un koordinēt pārrobežu institūciju uzraudzības pasākumus**. FKTK kopā ar Latvijas Banku nodrošinās ārvalstu banku ekspozīcijas uzraudzību un dalīsies informācijā ar ārvalstu uzraugiem un centrālajām bankām, kā arī ziņos par sasniegtajiem rezultātiem EK un SVF.
- Apspriežoties ar EK un SVF, pārvaldes iestādes turpinās **īstenot Parex bankas pārstrukturēšanas plānu**, tiklīdz to būs apstiprinājusi EK.
- Līdz 2010. gada jūlija beigām iecelt neatkarīgu konsultantu, kas dos padomus valdībai, sagatavojot **visaptverošu Hipotēku un zemes bankas pārveides plānu**, kas jāiesniedz EK (DG COMP) līdz 2010. gada septembra beigām.

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

- Līdz 2010. gada decembra beigām, izmantojot neatkarīga konsultanta padomus, izstrādāt **priekšlikumus attīstības finanšu institūciju sistēmas optimizācijai** un pēc vajadzības integrēt dažādas attīstības institūcijas, kas darbojas valdības vārdā.
- **Turpināt veicināt parāda pārstrukturēšanas procedūras**, līdz 2010. gada jūlija beigām sagatavojot ziņojumu par to, vai ir vajadzīgas likumdošanas izmaiņas, lai turpmāk uzlabotu nodokļu sistēmu restrukturizēto aizņēmumu un maksātnespējas gadījumos. Ja likumdošanas izmaiņas ir vajadzīgas, līdz 2010. gada augusta beigām iesniegt grozījumus nodokļu likumdošanā un censties panākt to apstiprināšanu līdz 2010. gada septembra beigām. Līdz 2010. gada septembra beigām ieviest pagaidu atrunu uz vienu gadu attiecībā uz personu ienākumu nodokļa saistībām, kas rodas parādu norakstīšanas rezultātā, lai veicinātu mājāsaimniecību parādu pārstrukturēšanu. 2010. gadā izpētīt vislabāko starptautisko praksi maksātnespējas jomā ar mērķi turpmāk uzlabot maksātnespējas procedūras un noteikt veidus, kā paātrināt tiesas apstiprinājuma procedūras pēc izsolēm. Sagaidāms, ka līdz 2010. gada otrā ceturkšņa beigām parlamentā tiks apstiprināti grozījumi, kas paātrina tādu uzņēmumu likvidāciju, kuri nav dzīvotspējīgi, un atbalsta individuālo pārādnieku sanāciju.

D: Strukturālie jautājumi un reformas

- **Piešķirt pietiekamus budžeta resursus ES finansētam atbalstam un sasniegt noteiktu izdevumu līmeni** (starpniekinstitūciju izmaksāto). Tam **2010. gadā** būtu jāsasniedz vismaz 66 miljonus EUR no Eiropas Sociālā fonda (ESF), 185 miljonus EUR no Kohēzijas fonda (KF) un 291 miljonus EUR no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF). Valsts publiskos resursus, kas ietaupīti sakarā ar samazinātu valsts līdzfinansējuma likmi un sakarā ar izmaksu samazināšanos, izmanto, lai līdzfinansētu citus ERAF un KF projektus un paātrinātu projektu apstrādes gaitu. 2011. gada budžeta likuma ietvaros piesaistīt pietiekami lielus budžeta resursus ievērojami paātrinātai struktūrfondu līdzfinansētu programmu īstenošanai. **2011. gadā** Latvijā būtu jācenšas sasniegt ikgadējos izdevumus (ko izmaksā starpniekinstitūcijas) vismaz 72 miljonu EUR apmērā no ESF, 201 miljonu EUR apmērā no KF un 318 miljonu EUR apmērā no ERAF.
- **Lai nodrošinātu ES fondu līdzekļu ātru īstenošanu un efektīvu apgūšanu**, prioritāte būs pasākumiem šādās jomās: līdz 2010. gada septembra beigām pabeigt Rīgas un pierīgas mobilitātes plānu, lai varētu uzsākt ievērojamus KF projektus; lai 2011. gadā nodrošinātu pētniecības un tehnoloģiju attīstības darbību īstenošanu, jāveic vajadzīgie pasākumi, lai apstiprinātu visus noteikumus ERAF (darb. programma "Uzņēmējdarbība un inovācijas") finansējumam visam laikposmam līdz 2013. gadam un sākt parakstīt projektu vienošanās līdz 2010. gada beigām. Līdz 2010. gada novembra beigām ir jābūt pieejamiem jauniem Latvijas Garantiju aģentūras garantiju produktiem jau piešķirtā finansējuma ietvaros un saskaņā ar Struktūrfondu noteikumiem. Līdz 2010. gada septembra beigām izveidot jaunu vienotu pozīciju "Ārvalstu finanšu instrumentu pārvaldība, ieskaitot ES politiku instrumentu pārvaldību" darbavietu katalogā, lai nodrošinātu labākus un pārredzamākus atalgojuma nosacījumus valsts pārvaldes darbiniekiem, kas ir iesaistīti ES fondu līdzekļu pārvaldībā. Lai atvieglinātu banku aizdevumu piešķiršanu ES līdzfinansētiem projektiem un programmas mērķu efektīvāku īstenošanu, līdz 2010. gada oktobra beigām ieviest regulāru komercbanku iesaisti jaunu ES līdzfinansētu programmu izveidē, kā arī novērtējumā par ES projektu dzīvotspēju pirms to apstiprināšanas valsts aģentūrās.
- **Lai īstenotu efektīvu aktīvā darba tirgus politiku**, 2010. gada laikā turpināt stiprināt Valsts nodarbinātības aģentūras kapacitātes, lai panāktu efektīvākus konsultāciju

DIENESTA VAJADZĪBĀM

pakalpojumus, samazinot bezdarbnieku skaitu, ar kuriem strādā katrs aģentūras darbinieks. Līdz 2010. gada decembra beigām atjaunināt izejas stratēģiju no ESF finansētās ārkārtas publiskās nodarbinātības programmas ar efektīviem variantiem, kā veicināt programmas dalībnieku pāreju uz parasto nodarbinātību, ietverot daļēja laika apmācību iespēju programmas dalībniekiem. 2011. gada pirmajā ceturksnī būs ieviesta kuponu sistēma, kas ļaus brīvi izvēlēties apmācības, kopā ar kvalitatīvām konsultācijām un strukturētu apmācību sniedzēju novērtēšanas sistēmu (balstoties cita starpā uz darba atrašanas rādītājiem), lai bezdarbnieki varētu pieņemt apzinātākus lēmumus par pieejamajām apmācību programmām un apmācību sniedzējiem.

- **Stiprināt publisko iepirkumu:** līdz 2010. gada augusta beigām pieņemt paredzētos Ministru Kabineta noteikumus, kas izslēdz no iepirkuma uzņēmumus, kuri, iespējams, darbojas ēnu ekonomikā. Līdz 2010. gada septembra beigām paplašināt preču un pakalpojumu sarakstu Elektroniskajā iepirkumu sistēmā un līdz 2010. gada novembra beigām iesniegt nepieciešamos juridiskos grozījumus, lai vispārinātu šīs sistēmas obligātu izmantošanu visās valsts pārvaldes struktūrās. Līdz 2010. gada septembra beigām publicēt vadlīnijas par pašvaldību iepirkumu centralizēšanu (un iesniegt juridiskus priekšlikumus līdz 2011. gada marta beigām, lai padarītu tos obligātus). Līdz 2010. gada beigām izveidot iepriekšējās izskatīšanas programmu, kurā bez ES līdzfinansējumiem projektiem iepirkuma lēmumus apstiprinātu Iepirkumu uzraudzības birojs, balstoties uz riska analīzi, vienlaikus attiecīgi stiprinot biroja jaudu.
- **Lai cīnītos ar ēnu ekonomiku un nelegālu tirdzniecību:** līdz 2010. gada oktobra beigām pieņemt vispārēju plānu cīņai pret ēnu ekonomiku ar nolūku to īstenot 2011. gadā, kā arī iesniegt EK un SVF visaptverošu rīcības plānu nelegālās tirdzniecības un kontrabandas apkarošanai, norādot attiecīgus pasākumus un finansējuma vajadzības. Nodrošināt pietiekamus resursus 2011. gada budžetā Valsts ieņēmumu dienestam, lai tas varētu efektīvi apkarot ēnu ekonomiku, nelegālu tirdzniecību un kontrabandu.
- **Atbalstīt MVU un uzlabot uzņēmējdarbības vidi:** līdz 2010. gada oktobra beigām, apspriežoties ar EK un SVF, ieviest īpašu programmu mazo un mikrouzņēmumu atbalstam un sadarbībā ar attiecīgajām uzņēmējdarbības organizācijām, veikt pasākumus, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi, tostarp: a) pārskatīt visas atļaujas, kas uzņēmumam jāsaņem, lai, piemēram, reģistrētu īpašumu un veiktu uzņēmējdarbību vai celtniecības darbus, un ierosināt vienkāršošanas plānu; b) pamatojoties uz uzsākto pilotprojektu, kas jāpabeidz līdz 2010. gada beigām, ieviest vienas pieturas aģentūras reģionālajā (pašvaldību) līmenī, kas strādā tieši ar klientiem, bet atbalsta funkcijas centralizēt un ciktāl iespējams nodot privātiem partneriem; c) nodrošināt e-pārvaldības pakalpojumu plašāku piemērošanu un veicināt e-paraksta izmantošanu gan publiskajā, gan privātajā sektorā; d) samazināt laiku, kas vajadzīgs, lai reģistrētos kā PVN maksātājs, un vienkāršot nodokļu deklarācijas.
- Apspriežoties ar EK un SVF, līdz 2010. gada decembra beigām **izstrādāt valsts investīciju piesaistes stratēģiju**, kurā ir uzsvars uz ārvalstu un vietējo investīciju piesaisti un noturēšanu. Izveidot Ministru prezidenta pārraudzībā esošu starpnozaru un starpiestāžu darba grupu, kas ierosina konkrētus pasākumus ieguldījumu vides uzlabošanai un seko stratēģijas īstenošanai.

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

II PIELIKUMS

UZRAUDZĪBAS UN PĀRSKATU IESNIEGŠANAS
SISTĒMA

(Šis pielikums aizstāj Memoranda un Pirmā/Otrā papildu saprašanās memoranda II pielikumu)

Īstenojot Eiropas Savienības atbalstu, attiecīgās iestādes iesniedz Komisijai turpmāk minētos rādītājus un pārskatus (papildus pārskatiem, kuru iesniegšanas prasības ir noteiktas sākotnējā Saprašanās memorandā un Papildu memorandos). Turklāt ziņojumus, kurus iesniedz citiem daudzpusējiem vai divpusējiem aizdevējiem, kas iesaistīti finanšu palīdzības programmā, kurā noteiktu daļu veido Eiropas Savienības sniegtā palīdzība, iesniedz arī Komisijai.

Fiskālo procesu uzraudzība

- Reizi divās nedēļās Valsts kases sagatavots centrālās valdības finanšu vajadzību naudas plūsmas novērtējums.
- Sociālā budžeta ikmēneša ieņēmumu un izdevumu sadalījums, tostarp dati par sociālo pabalstu izmaksu (bezdarbnieku pabalsti, pabalsti ģimenēm u.c.); valsts pamatbudžeta ikmēneša izdevumu sadalījums atbilstoši katras ministrijas vai citas budžeta iestādes izdevumu veidiem; Pašvaldību budžeta ikmēneša ieņēmumu un izdevumu sadalījums, tostarp dati par GMI izmaksu un citiem pabalstiem, kas iekļauti kategorijā „cita veida sociālā palīdzība”.
- Ikmēneša informācija par darbinieku skaitu un atalgojumu centrālajā valsts pārvaldē (t.i., ministrijās un aģentūrās) un valsts uzņēmumos, norādot informāciju par katru struktūru un tendences pēdējos mēnešos/gados.
- Ikmēneša dati par valsts kavētiem maksājumiem, tostarp kavētiem maksājumiem piegādātājiem; ceturkšņa informācija par parādu uzkrājumiem un ar jauniem parādiem saistītām naudas plūsmām un izsniegtajām garantijām, ko uzņemas (i) konsolidētā centrālā, vietējā un vispārējā pārvalde un (ii) valsts uzņēmumi; reizi divos mēnešos dati par jaunām iespējamām saistībām, kas attiecas uz konsolidēto centrālo, vietējo un vispārējo pārvaldi.
- Reizi divos mēnešos dati par valsts izsniegtajiem aizdevumiem un PPP projektiem.

Finansiālo procesu uzraudzība

- Ikmēneša ziņojumi par operācijām, kas veiktas speciālajā kontā; ikmēneša ziņojums par neatmaksātajiem aizdevumiem, norādot sadalījumu pēc valūtas, kā arī informāciju par māsasaimniecībām (nekustamā īpašuma, patēriņa kredīti, citi kredīti) un nefinanšu korporācijām (katrā sektorā).
- Komisijas ECFIN ģenerāldirektorāta informēšana par konsultācijām ar COMP ģenerāldirektorātu par finanšu sektora stabilizāciju.
- Ikmēneša ziņojums par banku sektora stabilizācijas pasākumiem; ikmēneša ziņojums par mātes banku ekspozīciju Latvijā attiecībā uz visu veidu parāda instrumentiem un kapitālu, kā arī neto depozītiem, kas sniegti bankām Latvijā.
- Līdz 2010. gada novembra beigām FKTK jāiesniedz EK nākamais kārtējais pusgada ziņojums par pastiprinātās uzraudzības īstenošanu, koncentrējoties uz banku aizdevumu portfeļu izmaiņām, rezervi iespējamo zaudējumu segšanai, likviditāti un kapitalizāciju, pamatojoties uz regulārām pārbaudēm uz vietas un stresa testu rezultātiem.

Strukturālo reformu uzraudzība**Struktūrfondi un Kohēzijas fonds**

- Regulāri konsolidēti un pārbaudīti ziņojumi par izdevumu un ieņēmumu prognozēm saistībā ar kopējo ES un citu ārvalstu finanšu palīdzību, skaidri nodalot starp valdības izdevumiem ES projektiem un izdevumiem, kas atbilst valsts līdzfinansējumam.
- Ikmēneša dati par budžeta līdzekļu piešķiršanu nozaru ministrijām un par to veiktām apropriācijām ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu finansēšanai (sniedzot informāciju par attiecīgo programmu un plānošanas periodu); ikmēneša dati par finansējuma gala saņēmējiem izsniegtajām summām projektu īstenošanai, norādot attiecīgo ministriju ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda aktivitāti (sniedzot informāciju par attiecīgo plānošanas periodu).
- Ikmēneša dati par summām, ko tērējušas no valsts budžeta finansētas struktūras kā finansējuma gala saņēmējas ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu īstenošanā, sadalot pa ministrijām un pa ES fondiem (sniedzot informāciju par attiecīgo plānošanas periodu).
- Katra ceturkšņa vidū Vadošās iestādes izstrādāti kvalitatīva rakstura izvērtējuma ziņojumi par to, kā sasniegti struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzekļu izlietojuma radītāji; katra ceturkšņa beigās ziņojums par struktūrfondu Vadošās iestādes, Revīzijas iestādes, Sertifikācijas iestādes un starptautiskās institūcijas kapacitāti – nodarbināto skaitu un kopējo atalgojumu katrā no institūcijām, ietverot salīdzinājumu ar 2009. gadu un iepriekšējiem ceturkšņiem.

Aktīva darba tirgus politika un sociālā politika

- Ceturkšņa ziņojumi par aktīva darba tirgus pasākumu ieviešanu LM, EM un IZM, ietverot informāciju par dalībnieku skaitu (kopējais plānotais skaits / kopējais bezdarbnieku skaits, programmā nodarbināto stipendiātu skaits), esošajām problēmām un piedāvātajiem risinājumiem.
- Katra ceturkšņa beigās ziņojums par Valsts Nodarbinātības aģentūras kapacitāti: klientu skaits uz vienu aģentūras darbinieku, laiks, kas atvēlēts viena klienta apkalpošanai, klientu apkalpošanas biežums un salīdzinošie dati ar 2009. gadu un iepriekšējiem ceturkšņiem.
- Katra ceturkšņa sākumā izvērtējums par valdības politikas risinājumiem attiecībā uz nabadzības problēmu, veselības aprūpi un pensijām (ieskaitot datus par GMI izmaksām un arī salīdzinājumu ar iepriekšējiem gadiem).

Visu informācijas pieprasījumu un pārskatu kopijas nosūta uz Komisijas ECFIN ģenerāldirektorāta e-pastu (ecfin-lv-bop-data@ec.europa.eu), kā arī pārskatu iesniegšanas sistēmā iekļautajiem informācijas saņēmējiem